

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ**

Бекітемін
Тарих және құқық
факультетінің деканы
Ғ.К. Кенжебаев
«_____» 2025 ж.

**«8D016-Гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдерді даярлау» БББТ
бойынша қабылдау емтиханының
БАҒДАРЛАМАСЫ**

Алматы, 2025

«8D016-Гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдерді даярлау» білім беру бағдарламасының тобы бойынша докторантураға түсу емтиханы келесі пәндерді қамтиды:

1. Отандық тарихтың іргелі мәселелеріне қазіргі кезеңдегі теориялық-әдістемелік көзқарас.

2. Дүниежүзі тарихының іргелі мәселелері.

3. Деректану, тарихнама және тарихи зерттеу әдістері.

4. Тарихты оқыту әдістемесі.

1. Отандық тарихтың іргелі мәселелеріне қазіргі кезеңдегі теориялық-әдістемелік көзқарас

Тақырып 1. Адамның тарихқа дейінгі эволюциясы

Тарихи үдерісті кезеңдерге бөлу. Археологиялық, геологиялық, антропологиялық кезеңдеу. Қазақстан аумағындағы тас ғасырына қатысты археологиялық ескерткіштердің ашылуы. Олардың орналасу ерекшеліктері. Ежелгі адамның шаруашылығы мен тұрмысы. Тарихқа дейінгі кезеңдегі адамның мәдениеті. Ерте палеолиттегі өнер мен діни түсініктердің қалыптасуы. Алғашқы қауымдық өнер ескерткіштеріндегі антропо және зооморфтық бейнелердің ерекшеліктері.

Тақырып 2.Ежелгі металлургия кезеңіндегі көшпелілер өркениетінің қалыптасуының алғышарттары.

Ұлы даладағы энеолит және қола дәуірі. Ежелгі темір өңдеу техникасы. Мал шаруашылығы негізінде өндіруші шаруашылықтың қалыптасуы және оның кезеңдері. Солтүстік Қазақстандағы Ботай мәдениеті. Еуразияда көне жылқы көлігі коммуникациясының дамуы. Дала аймағы -- көне дөңгелекті көлікті даму орталықтарының бірі.

Тақырып 3. Атқа міну мәдениетінің генезисі

Көшпелілер тарихын кезеңдеу. Ерте темір дәуірі хронологиясы мен археологиялық мәдениет ескерткіштері. Жазба деректер. Қазақстандағы ерте темір дәуірінің зерттелуі.Ерте темір тайпаларының этносаяси және әлеуметтік тарихы.

Тақырып 4. Мемлекеттіліктің қалыптасуының бастапқы кезеңі.

Прото және ежелгі түріктердің мәдениет генезисі.Прототүрік және протомоңғолдық элементтердің ежелгі байланыстары мәселесі. Ғұн тайпаларының шығу тегі мен этникалық тарихы мәселесі. Ғұндардың (сюнну) империясының саяси тарихы.Жетісу және Тянь-Шандағы үйсіндердің этносаяси бірлестіктері. Үйсіндердің тілдік және этникалық шығу тегі мәселесі.

Тақырып 5. Монғол кезеңіне дейінгі Орталық Азиядағы түркі тілдес этностардың этномәдени интеграциясы кезеңдері

Көне түркі кезеңіндегі көшпелі мемлекеттік және мәдени дәстүрлердің дамуы. Жазба және археологиялық деректер мәліметтері. Түрік қағанатының құрылуы, құрылымы және саяси тарихы. Қарлұқ мемлекетінің саяси тарихы: құрылуы, көрші мемлекеттер мен тайпалармен қарым-қатынастары.

Тақырып 6. IX-XII ғғ. Қазақстанның этносаяси тарихындағы түркі факторы.

Оғыздардың этникалық тарихы мәселесі.Қараханидтер.Қыпшақтардың шығу тегі мен этникалық тарихы. Қимақ, қыпшақ, кумандардың үштік этникалық триадасы.

Тақырып 7. Ұлы Дала Алтын Ордалық кезеңде (XIII-XV ғғ.).

Шыңғыс хан және Монғол империясының құрылуы. Монғолдардың Орта Азия мен Қазақстанды басып алуы. Алтын Орданың құрылуы. Алтын Орда билеушілері. Алтын Орданың әлсіреуі және күйреуі

Тақырып 8. Ұлы Дала Алтын Ордалық кезеңде (XIII-XV ғғ.).

Ақ Орда (XIII ғ. соңы – XV ғ. басы) жергілікті этникалық негізде құрылған тұңғыш мемлекет. Мухаммад хан тұсындағы биліктің нығаюы. Уәйіс хан және оның ұлдары Есенбұғы мен Жүністің таққа таласы. Шағатай мемлекетінің құрылуы. Моғолстан (XIV ғ. ортасы – XVI ғ. басы). мемлекеттің құрылуы. Аумағы мен этникалық құрамы.

Тақырып 9. XIV-XV ғғ. Ортағасырлық мемлекеттер.

Көшпелі өзбектер мемлекеті (1428-1468 жж.), немесе Әбілқайыр хан мемлекеті. Аумағы және этникалық құрамы. Әбілқайыр ханның билікке келуі. Ноғай ордасы (Маңғыт жұрты) – XIV ғ. соңы – XV ғ. аумағы және этникалық құрамы. Ноғай Ордасының көршілес мемлекеттермен өзара қарым-қатынасы. Ноғай Ордасындағы саяси дағдарыстар, мемлекеттің ыдырауы мен құлауы.

Тақырып 10. Қазақ халқының қалыптасуы. «Қазақ» этнонимі. Қазақ жүздері

Қазақ халқы қалыптасуының тарихи алғышарттары. Қазақстан аумағындағы этникалық үдерістер. Мемлекеттің құрылу факторы және оның этникалық үдеріске ықпалы. «Өзбек» және «қазақ» ұғымдарының арақатынасы. «Қазақ» терминінің әлеуметтік, этникалық мәні мен мазмұны.

Тақырып 11. XV-XVI ғғ. Қазақ хандығы

Қазақ хандығы дәуірінің кезеңделуі. Қазақ хандығының құрылуы, оның барысы және негізгі оқиғалары. Қазақ хандығының күшеюі. Бұрындық хан тұсындағы Қазақ хандығының Сырдария бойындағы қалалар мен өңірлер үшін күресі және оның барысы, қорытындысы. Қазақ хандығының XVI ғ. басындағы әлеуметтік-экономикалық және саяси жағдайы.

Тақырып 12. XVII ғ. және XVIII ғ. басындағы Қазақ хандығы. Қазақстанның XIV ғасыр – XVIII ғғ. бас кезі аралығындағы мәдениеті

XVI ғ. Қазақ хандығының әлеуметтік-экономикалық және саяси жағдайы. Есім ханның Сырдария бойындағы қалалар үшін күресі. Қазақ және Бұхар хандықтары арасындағы қарым-қатынастар. Жоңғар хандығының пайда болуы, алғашқы қазақ-жоңғар қатынастары. Тәуке ханның билікке келуі, оның саясаты. Қазақ-жоңғар қатынасында шиеленістің күшеюі. Тәуке ханның «Жеті жарғысы». Билер институты.

Тақырып 13. Қазақстан империялық тәжірибелер жүйесінде.

Қазақстан Ресей империясымен, ортаазиялық хандықтармен, Башқұртстанмен, Қимақ хандығымен халықаралық қатынастар жүйесінде. Жоңғар хандығының күшеюі: жоңғарлардың Қазақстанға басқыншылық стратегиясы. «Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұлама» жылдары.

Тақырып 14. Қазақстандағы отарлық дәуірінің басы

Қойбағар Қобяковтың дипломатиялық миссиясы. Сейітқұл Қойдағұлов пен Құтлұмбет Қоштаев басқарған хан Әбілқайыр елшілігі. Мырза Құтлу Мухаммад Тевкелев басқарған Ресей елшілігі. И.К. Кирилов жобасы. Орынбор экспедициясының ұйымдастырылуы мен қызметі. Қазақ хандары мен Кіші және Орта жүздердің ықпалды сұлтандарынан ант қабылдау (XVIII ғ. 40 ж.). Орынбор губерниясының губернаторы

И.И.Неплюевтің саясаты. Әбілқайыр мен Орынбор әкімшілігі арасындағы қарым-қатынастың шиеленісуі.

Тақырып 15. ХҮІІІ ғасырдың соңындағы Қазақстан және Орта Азия мемлекеттері.

1839 жылғы Хиуа жорығы және оның нәтижелері. Сырдария шекара сызығының белгіленуі.

Ұлы жүз сұлтаны Суық Абылайханұлының Ресей бодандығын қабылдауы. І-ші Александрдың Ұлы жүз қазақтарын Ресей бодандығына қабылдағаны туралы Құрмет грамотасы. 1846 жылы Жетісу сұлтандарының Ресей бодандығын қабылдауы. Іле аймағын отарлау. Алатау округінің құрылуы.

2. Дүниежүзі тарихының іргелі мәселелері

Тақырып 1. Әлемдік тарихты кезеңдерге бөлудің мәселелері

Тарихи кезеңдерге бөлу – адамзат тарихын жүйелеудің маңызды құралы. Ғалымдар тарихи кезеңдердің шекарасы, олардың критерийлері мен әмбебаптығы жайлы әлі күнге дейін пікірталас жүргізуде.

Тақырып 2. Адам мен қоғамның пайда болу мәселесі

Адамзаттың және қоғамдық қатынастардың қалай қалыптасқаны – антропология, археология және тарихтың тоғысқан тұсы. Бұл үдерісте еңбек, тіл және сана ерекше рөл атқарғаны туралы түрлі көзқарастар бар.

Тақырып 3. Мемлекет пен құқықтың пайда болуы: тарихнамалық көзқарас

Мемлекеттің шығу тегі жайлы келісімдік, күшпен жаулап алу, теологиялық сынды бірнеше теориялар бар. Әртүрлі өркениеттерде билік пен құқықтық нормалар қалай қалыптасқанын зерттеу тарих ғылымында маңызды орын алады.

Тақырып 4. Тарихнамалық әдістер: өркениеттік және формациялық көзқарастар

Өркениеттік көзқарас әр халықтың ерекшелігін баса көрсетсе, формациялық тәсіл қоғамдық-экономикалық құрылымдардың алмасуына назар аударады. Бұл екі әдіс те тарихи даму заңдылықтарын түсіндіруде қолданылады.

Тақырып 5. Шығыс пен Батыс өркениеттерінің мәдени өзара ықпалы

Шығыс пен Батыс елдері арасындағы сауда, қақтығыс және мәдени алмасу адамзат тарихында маңызды рөл атқарған. Бұл тақырып өркениетаралық диалог пен стереотиптерді жеңу жолдарын ашады.

Тақырып 6. Антикалық полис және демократиялық институттардың дамуы

Грек полисі – азаматтық қоғамның алғашқы үлгісі. Афина демократиясының дамуы бүгінгі күнге дейін билік пен еркіндік жайлы зерттеулерге негіз болуда.

Тақырып 7. Феодализмнің пайда болуы және аймақтық ерекшеліктері

Феодалдық құрылым Еуропа, Византия мен Шығыста әртүрлі жағдайда қалыптасты. Аграрлық, әскери және діни факторлар феодалдық қатынастардың дамуында шешуші рөл атқарды.

Тақырып 8. Қайта өрлеу дәуірінің Еуропа мәдениеті мен ғылымына әсері

Қайта өрлеу дәуірі адам мен білімге бет бұру кезеңі болды. Бұл уақыт ғылым мен өнердің дамуына, сондай-ақ жаңа дүниетанымға жол ашты.

Тақырып 9. Ұлы географиялық ашылулар және отарлық кеңею

XV–XVII ғасырлардағы географиялық ашылулар әлемнің саяси-экономикалық картасын түбегейлі өзгертті. Олар Еуропа елдерінің отарлық үстемдігін орнатуға мүмкіндік берді.

Тақырып 10. Индустриялану және дәстүрлі қоғамнан индустриялық қоғамға

өту

Аграрлық қоғамнан индустриялық қоғамға көшу терең экономикалық және әлеуметтік өзгерістермен сипатталады. Бұл үдерісті тарихта модернизация деп атайды.

Тақырып 11. Азия мен Африка халықтарының ұлт-азаттық қозғалыстары

XIX–XX ғасырларда колониялық үстемдікке қарсы қозғалыстар өршіп, тәуелсіз мемлекеттердің құрылуына жол ашты. Бұл үрдістер адамзаттың теңдікке ұмтылысын көрсетеді.

Тақырып 12. Тарихтағы революциялар және олардың маңызы

Революциялар қоғамдық өзгерістерді жеделдететін тарихи құбылыстар ретінде қарастырылады. Француз, американдық және орыс революциялары әлемдік тәртіпті қайта қарауға себеп болды.

Тақырып 13. Екінші дүниежүзілік соғыс және оның жаһандық салдары

Бұл соғыс жаңа халықаралық құрылымның, БҰҰ-ның құрылуына, отарлық жүйенің ыдырауына және әлемдік саясаттың өзгеруіне алып келді. Тоталитаризм мен геноцид мәселелері де осы кезеңмен тығыз байланысты.

Тақырып 14. ХХІ ғасырдағы жаһандану және жаңа жаһандық сын-қатерлер

Жаһандану экономиканы ғана емес, мәдениет пен саясатты да біріктіру үдерісі. Миграция, экологиялық дағдарыс пен теңсіздік — заманауи жаһандық мәселелердің қатарында.

Тақырып 15. Тарих ғылымының әдістемелік мәселелері және жаңа концепциялар

Тарих ғылымы постмодернизм мен цифрлық қоғам жағдайында жаңа әдіснамалық сын-қатерлермен бетпе-бет келуде. Қазіргі концепциялар әртүрлі дереккөздер мен түсіндірмелерді қамти отырып, тарихи шындықты кешенді түсінуге тырысады.

3. Деректану, тарихнама және тарихи зерттеу әдістері

Тақырып 1. Деректану – тарихи ғылымның бір саласы

Деректану – өткенді танудың негізі болып табылатын тарихи деректерді зерттейтін ғылым саласы. Ол тарихи деректерді жинау, талдау, сараптау және ғылыми айналымға енгізу жолдарын қарастырады.

Тақырып 2. Тарихи дерек және тарихи танымның объектісі мен субъектісі

Тарихи дерек – адам әрекетінің іздері ретінде өткен оқиғалар жайлы мәлімет көзі. Ал тарихи таным субъектісі – зерттеушінің өзі, оның білім деңгейі мен методологиялық ұстанымдары деректі түсінуге әсер етеді.

Тақырып 3. Деректанудың пәні мен міндеттері

Деректанудың басты міндеті – деректердің шынайылығын, дәлдігін анықтап, оларды ғылыми зерттеулерде дұрыс қолдануға үйрету. Сонымен қатар, ол дерекке қатысты

теориялық және қолданбалы мәселелерді шешуге бағытталады.

Тақырып 4. Тарихи деректердің жіктелуі және олардың әлеуметтік қызметі

Тарихи деректер жазба, заттай, бейнелеу, фольклорлық және ауызша болып бөлінеді. Бұл деректердің әрқайсысы белгілі бір әлеуметтік ортада пайда болып, тарихи сананы қалыптастыруға ықпал етеді.

Тақырып 5. Деректану әдіснамасы және зерттеушінің ұстанымы

Зерттеушінің философиялық көзқарасы мен ғылыми мектебі деректі талдау әдістерін таңдауға әсер етеді. Объективті және субъективті факторлар деректің мазмұнын тануға кедергі не көмекші бола алады.

Тақырып 6. Тарихи деректерді талдаудың кезеңдері

Деректанулық зерттеу методологиялық дайындықтан, дерекпен танысудан, мазмұндық сараптаудан және қорытындылаудан тұрады. Әр кезең тарихи деректің маңызын ашуға бағытталған.

Тақырып 7. Авторлық, мәтін тарихы және деректің пайда болу жағдайлары

Деректің авторы мен оның туындау уақыты деректің мазмұны мен мақсатын түсінуге көмектеседі. Мәтіннің жариялану тарихы да зерттеуші үшін маңызды.

Тақырып 8. Дерек мәтінін интерпретациялау және мазмұндық талдау

Мазмұндық талдау арқылы деректегі әлеуметтік, саяси, мәдени ақпараттар анықталады. Бұл процесс зерттеуші мен дерек арасындағы "диалог" іспетті.

Тақырып 9. Тарихи деректер кешенін салыстырмалы әдіспен зерттеу

Салыстырмалы тарихи және типологиялық әдістер бір-біріне ұқсас немесе қарама-қайшы деректерді қатар қарауға мүмкіндік береді. Бұл тәсіл тарихи шындықты нақтылауға жол ашады.

Тақырып 10. Кешенді көзқарас және пәнаралық әдістерді қолдану

Деректануда археология, лингвистика, палеография сияқты ғылымдардың әдістері пайдаланылады. Бұл деректердің ашық және жасырын мағлұматтарын анықтауға септігін тигізеді.

Тақырып 11. Ежелгі антикалық дереккөздер

Гомер эпосы, грек және рим тарихшыларының еңбектері көне қоғам жайлы негізгі дерек болып табылады. Заттай жәдігерлер де сол заманның тұрмысы мен мәдениетін сипаттайды.

Тақырып 12. Ортағасырлық дереккөздер мен олардың түрлері

Орта ғасырда қолжазбалар, шежірелер, заң жинақтары мен діни мәтіндер басты дерек ретінде қызмет етті. Олар феодалдық қоғамның құрылымын, наным-сенімін түсінуге көмектеседі.

Тақырып 13. Жаңа замандағы деректер және олардың ерекшелігі

Жаңа дәуірде жазба деректер түрленіп, заңдық, дипломатиялық, статистикалық және публицистикалық сипатқа ие болды. Бұл деректер Еуропа мен Американың қоғамдық-саяси дамуын зерделеуге мүмкіндік береді.

Тақырып 14. Интернет-ресурстар – қазіргі дереккөз ретінде

Ғылыми және архивтік сайттар, цифрлық кітапханалар қазіргі тарихшы үшін құнды дерек көзіне айналды. Алайда бұл ресурстармен жұмыс істеудің өзіндік әдістемелік қиындықтары да бар.

Тақырып 15. Деректану мен тарихнаманың байланысы және қазіргі заманғы көзқарастар

Деректану мен тарихнама өзара тығыз байланысты: дерек зерттелмей – тарих жазылмайды. Қазіргі заманғы ғылыми парадигмалар – постмодернизм, герменевтика, мәдениеттанушылық тәсіл – тарихи дерекке жаңа қырынан қарауға жол ашады.

4. Тарихты оқыту әдістемесі

Тақырып 1. Тарихты оқыту әдістемесінің пәні мен міндеттері

Тарихты оқыту әдістемесі – мектептегі тарих пәнін қалай, не үшін және кімге оқыту қажет деген сұрақтарға жауап беретін ғылыми пән. Ол оқытудың мазмұнын, формасын, әдістері мен құралдарын жүйелі түрде қарастырады.

Тақырып 2. Тарихты оқыту әдістемесінің педагогикалық ғылымдар жүйесіндегі орны

Бұл пән педагогика, психология, тарих ғылымдарымен тығыз байланысты. Ол білім берудің мақсаттарын жүзеге асыруда теория мен тәжірибені ұштастырады.

Тақырып 3. Қазақстандағы тарихи білім беру жүйесі және оның даму кезеңдері

Қазақстанда тарихты оқыту әдістемесі ХХ ғасырдың басында қалыптаса бастады. Алаш қайраткерлері мен ағартушылардың еңбектерінен бастап қазіргі заманғы инновациялық тәсілдерге дейін үздіксіз даму сатысынан өтті.

Тақырып 4. Нормативтік құжаттар және тарихи білім беру саясаты

Мемлекеттік білім беру бағдарламалары, ҚР Білім туралы Заңы мен Концепциялар тарих пәнін оқытудың мазмұны мен бағыттарын айқындайды. Мұғалім нормативтік құжаттармен жұмыс істей білуі қажет.

Тақырып 5. Жалпы орта білім беруде тарих пәнінің орны

Тарих – тұлғаны азаматтыққа, отансүйгіштікке, сыни ойлауға тәрбиелейтін негізгі пәндердің бірі. Ол мектептегі гуманитарлық пәндер жүйесінде жетекші рөл атқарады.

Тақырып 6. Тарихи білімнің құрылымы және оқушы білімінің қалыптасуы

Тарихи білім – деректер, фактілер, ұғымдар, хронология, түсініктер мен қорытындылар жиынтығы. Бұл білім кезең-кезеңмен, белгілі бір логикамен беріледі.

Тақырып 7. Тарихи ұғымдарды қалыптастыру әдістемесі

Оқушыларда тарихи ұғымдар (мемлекет, революция, феодализм т.б.) нақты және түсінікті болу үшін көрнекілік, салыстыру, модельдеу әдістері қолданылады. Ұғымдар

жүйелі түрде және сабақтастықпен берілуі тиіс.

Тақырып 8. Тарихты оқытудағы әдістер мен тәсілдер жүйесі

Оқыту әдістеріне баяндау, әңгімелесу, пікірталас, құжатпен жұмыс, көрнекілік, карта арқылы оқыту жатады. Әдістер оқушының жас ерекшелігі мен білім деңгейіне сай іріктеледі.

Тақырып 9. Сабақтың формалары және сабақтан тыс жұмыс түрлері

Негізгі форма – дәстүрлі сабақ болса, қосымша түрде тарихи кештер, экскурсиялар, ғылыми жобалар, пікірсайыстар өткізіледі. Олар пәнге қызығушылықты арттырады.

Тақырып 10. Тарихты оқытудағы көрнекілік пен картамен жұмыс

Карта – тарихи кеңістікті түсінудің негізгі құралы. Кестелер, диаграммалар, суреттер мен тарихи иллюстрациялар оқушының есте сақтау қабілетін жақсартады.

Тақырып 11. Тарих сабағында ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану (ИКТ)

Компьютерлік бағдарламалар, интерактивті карталар, сандық мұрағаттар оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттырады. ИКТ – тарихты көрнекі әрі тиімді оқытудың заманауи құралы.

Тақырып 12. Интерактивті және инновациялық оқыту әдістері

Ойын, жоба, кейс, дебат, проблемалық оқыту әдістері оқушының сыни және шығармашылық ойлау қабілетін дамытады. Бұл әдістер оқушыларды дербес білім алуға бейімдейді.

Тақырып 13. Тарихты оқытудағы құзыреттілікке бағытталған тәсіл

Құзыреттілік – білімнің өмірмен байланыстылығын көрсетеді. Бұл тәсіл оқушының тек білім алуын емес, оны қолдана білуін көздейді.

Тақырып 14. Критериалды бағалау жүйесі және тарих сабағында оны қолдану

Критериалды бағалау – оқушы жетістігін алдын ала анықталған өлшемдер арқылы бағалау. Бұл жүйе әділдікті қамтамасыз етіп, оқушының дамуын бақылауға мүмкіндік береді.

Тақырып 15. Тарих сабағында тәрбиелік міндеттерді жүзеге асыру

Тарих – отансүйгіштік, рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру құралы. Пән арқылы оқушының тарихи сана-сезімі, азаматтық ұстанымы қалыптасады.

«8D016-Гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдерді даярлау» білім беру бағдарламасының тобы бойынша Эссе тақырыптары /

Тематика эссе по ГОП «D016 - Подготовка учителей по гуманитарным предметам» /

Essay topic for Group of educational programs «D016 - Teacher training in humanitarian subjects»

№	Эссе тақырыптары (қазақ тілінде)	Subjects of the Essay (in English)

1	Тарихи білім жүйесі. Тарихты зерттеудегі жүйелілік принципі.	Historical cognition system. The principle of consistency in the study of history.
2	Тарихи дерек көзі және тарихи факт.	Historical source and historical fact.
3	Жалпы ғылыми әдістер және олардың тарихи зерттеулердегі орны.	General scientific methods and their place in historical research.
4	Ежелгі Шығыс қоғамдарының әлеуметтік құрылымы.	Social structure of societies of the ancient East.
5	Үндістан мен Қытайдың діни-философиялық жүйелері.	Religious and philosophical systems of India and China.
6	Еуропадағы революциялық қозғалыстар: тарихи алғышарттар, кезеңдер, саяси бағдарламалар, нәтижелер.	Revolutionary movements in Europe: historical prerequisites, stages, political programs, results.
7	Тарихты оқыту әдістемесі пәні мен міндеттері, курсы.	Subject and tasks, courses on the methodology of teaching history.
8	Ежелгі Қазақстан тарихына қатысты жазба деректер (антикалық, қытайлық, ежелгі парсы деректері)	Written data related to the history of ancient Kazakhstan (ancient, Chinese, ancient Persian)
9	Қазақ халқының рухани мәдениетінің тарихи даму сатылары	Stages of historical development of the spiritual culture of the Kazakh people.
10	Сақ-сармат дәуірі туралы жазба деректері мен археологиялық ескерткіштері.	Written data and archeological monuments of the Sak-Sarmatian epoch.
11	Ұлы Жібек жолының тарихи-мәдени маңыздылығы.	Historical and cultural significance of the Great Silk Road.
12	Түркі халықтардың діни сенімдер мен діни нанымдары.	Religious beliefs and religious beliefs of Turkic peoples.
13	Түркі әлеміндегі ғалымдар мен ұлы ойшылдар. Әбу-Нәсір әл-Фараби, М.Қашқари, Қожа Ахмет Яссауи, Ж.Баласағұнның мұралары.	Scholars and great thinkers of the Turkic world. The legacy of Abu-Nasir al-Farabi, M. Kashkari, Khoja Ahmet Yassawi, J. Balasagun.
14	Қазақстан территориясындағы этногенетикалық үрдістердің негізгі кезеңдері. «Қазақ» этнонимі.	The main stages of ethnogenetic trends on the territory of Kazakhstan. Ethnonym "Kazakh".
15	XX ғ. басындағы Қазақстандағы әлеуметтік жағдайдың және халықтың этникалық құрамындағы өзгерістері.	Changes in the social status and ethnic composition of the population of Kazakhstan in the early XX century.

16	Тарих ғылымының негізгі ұғымдары, терминдері және категориялық аппараты.	Basic concepts, terms and categorical apparatus of historical science. Social functions of historical science.
17	Еуропа мен Азиядағы феодалдық қатынастардың генезисі мәселелері.	The Genesis Problems of Feudal Relations in Europe and Asia.
18	XVI ғасырдағы Батыс Еуропадағы реформалар: тарихи алғышарттар, негізгі бағыттар мен нәтижелер.	Reformation in Western Europe of the 16th century: historical prerequisites, main directions and results.
19	Еуропа елдеріндегі және АҚШ-тағы позитивистік тарихнаманың ерекшеліктері.	Features of positivist historiography in European countries and in the USA.
20	XX ғасырдағы Шығыс және батыс елдеріндегі мемлекеттік-құқықтық құрылыстың негізгі бағыттары.	the main directions of state-legal construction in the countries of the East and West in the XX century.
21	XX ғ 20-30 ж.ж. Қазақстандағы реформалар: барысы мен нәтижелері.	Reforms in Kazakhstan in the 1920s-30s: progress and results.
22	Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақстан. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы қазақ жауынгерлерінің ерлігі.	Kazakhstan during the Great Patriotic War. Courage of Kazakh soldiers during the Great Patriotic War.
23	1940-1950 жылдардағы Қазақстанның қоғамдық- саяси өмірі және әміршіл-әкімшіл жүйенің нығаюы. Е.Бекмаханов ісі. Қазақстандағы ғалымдардың репрессиялануы.	Social and political life of Kazakhstan in 1940-1950s and strengthening of the command and administrative system. The case of E. Bekmakhanov. Repressions of scientists in Kazakhstan.
24	Қазақстандағы тың және тыңайған жерлерді игеру: экологиялық, экономикалық, әлеуметтік-демографиялық және рухани-мәдени өміріне тигізген зардаптары.	Development of virgin lands and deposits of Kazakhstan: consequences for ecological, economic, socio-demographic and spiritual-cultural life.
25	1965-1966 жылдардағы социалистік экономиканы реформалау іс-әрекеттері: жетістіктері мен қарамақайшылықтары.	Actions to reform the socialist economy in 1965-1966: successes and contradictions.
26	1985-1991ж.ж. «Қайта құру» және Қазақстандағы қоғамдық-саяси өмір. 1986 ж. «Желтоқсан» оқиғасы: барысы, зардаптары, қорытындылары.	“Perestroika” and socio- political life of Kazakhstan in 1985-1991. “December events” of 1986: course of events, consequences, conclusions.
27	1990 жылдардағы жаңа саяси қозғалыстар мен партиялар. КСРО-ның ыдырауы мен ТМД құрылуы.	New political movements and parties in the 1990s. The collapse of the USSR and the creation of the CIS.

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Байпаков К.М. Средневековые города Казахстана на Великом Шелковом пути. Алматы: Ғылым. 1998.
2. Бекмаханов Е. Казахстан в 20-40-е годы XIX века. А, 1992
3. Қазақ мемлекеттілігінің тарихы (ежелгі және ортағасырлық кезең). А, 2007.
4. Қойгелдиев М.Қ. Алаш қозғалысы. А, 2008.
5. Омарбеков Т.О. XX ғ. Қазақстан тарихының өзекті мәселелері. А, 2001.
6. Дандамаев М.А. Политическая история Ахеминидской державы. М., 1985.
7. История Древнего Востока / под ред. В.И. Кузищина. - М., 2007.
8. Волков А.В. Хетты. Неизвестная империя Малой Азии. М., 2004 Историография истории Древнего Востока : в 2-х т. / под ред. В.И. Кузищина. М.: Высшая школа, 2008. - 720 с.
9. Заболоцка Ю. История Ближнего Востока в древности. М., 1989 Полибий. Всеобщая история. М., 2003 в 2-х т.
10. История Древнего Рима / под ред. В.И. Кузищина. - М., 2010.
11. Ковальченко И.Д. Методы исторического исследования. Изд. 2. М., 2003.
12. Казахстан в начале XX века: методология, историография, источниковедение. В 2-х частях. - Алма-Ата, 1993-1994.
13. Козыбаев М.К. Тарих зердеш. 1,2 ТТ. - Алматы, 1998.
14. Кабанов В.В. Источниковедение истории современного общества. М., 1997 Могильницкий Б.Г. Введение в методологию истории. М., 1989.
15. Румянцева М.Ф. Методология истории. М., 2002.
16. Руководство по критериальному оцениванию для учителей основной и общей средней школ: Учебно-метод. Пособие. / Под ред. О.И.Можаевой, С.Шилибековой, Д.Б.Зиеденовой. – Астана: АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016. - 56 с.
17. Блум Б.С., Кратволь Д. Таксономия целей обучения. - Нью Йорк: Лонгман, 1956.
18. Блэк П., Уильям Д. Педагогические исследования: формативное оценивание. // Британский научный журнал исследований №29, 2009.
19. Оценивание учебных достижений учащихся. Методическое руководство. / Сост. Р.Х.Шакиров, А.А.Буркитова, О.И.Дудкина. – Б.: «Билим», 2012. – 80 с.
20. Фишман И.С., Голуб Г.Б. Формирующая оценка образовательных результатов учащихся: Методическое пособие. - Самара: Изд. «Учебная литература», 2007. - 244 с.

«8D016-Гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдерді даярлау»
БББТ бойынша докторантураға түсу бағдарламасы

Құрастырғандар:

/ т.ғ.к., қауымд. профессор м.а. _Муратказин М.М.
т.ғ.к., доцент _____ Ермуканов Е.
т.ғ.д., профессор _____ Сутеева Х.А.
т.ғ.к., университет профессоры __Жумагулов Б.С.
пед.ғ.к., доцент _____ Джайнакбаева Г.Т.

Академик Т.С. Садықов атындағы жаңа және қазіргі замандағы Қазақстан тарихы кафедрасының отырысында талқыланып, қабылданды № _____ хаттама,

«_____» _____ 2025 ж.

/ Кафедра меңгерушісі Муратказин М.М.

Әлем тарихы кафедрасының отырысында талқыланып, қабылданды № _____ хаттама

«_____» _____ 2025 ж.

/ Кафедра меңгерушісі PhD Рүстем К.М.

Қабылдау емтихан бағдарламасы Тарих және құқық факультетінің Ғылыми кеңесінде бекітілді: «_____» хаттама, «_____» _____ 2025 ж.